

Uz sākumlapu>Jūsu tiesības>Pamattiesības>Harta: dalībvalstu paraugprakse

Harta: dalībvalstu paraugprakse

Somija

Valsts politika, ar ko likumdevēju, pārvaldes, tiesībaizsardzības iestāžu un tiesnešu vidū veicina Hartas izmantošanu un informētību par to.

Galvenais spēkā esošais politikas dokuments ir Somijas valdības 2014. gada Ziņojums par cilvēktiesībām (*Valtioneuvoston ihmisoikeusselonteko*, VNS 6 /2014 vp), kurā ir apskatīti veidi, kādos stiprināt ES pamattiesību dimensiju, tai skaitā palielinot informētību par ES Pamattiesību hartu. Ziņojumā ir pieminēts arī Komisijas ziņojums par ES Pamattiesību hartas piemērošanu un Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras gada ziņojums, kā arī to apspriešana Padomē. Ziņojumā arī apliecināts, ka ir svarīgi palielināt iedzīvotāju informētību par Hartu. Ziņojumā ir uzsvērts tas, ka informētības par Hartu palielināšanai ir svarīga praktisku rīku, piemēram, vadlīniju un kontrolosarakstu izstrāde un izmantošana tiesību aktu izstrādātāju vidū. Šo procesu vajadzētu atbalstīt, piemēram, apmācot referentus ES lietās (38. lpp.). Savā atzinumā par Ziņojumu par cilvēktiesībām Somijas parlamenta Lielā komiteja jo īpaši uzsvēra nepieciešamību palielināt informētību par ES Pamattiesību hartu (SuVL 6/2014 vp).

Somijas valdības 2014. gada Ziņojums par cilvēktiesībām

Somijas otrajā Valsts rīcības plānā pamattiesību un cilvēktiesību jomā 2017.–2019. gadam (*Kansallinen perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelma 2017–2019*) ir atsaucē uz ES Pamattiesību hartu kā visa rīcības plāna juridisko pamatu (17. lpp.) papildus citiem nozīmīgiem pamattiesību un cilvēktiesību avotiem. Pamattiesību harta ir arī juridiskais pamats dažiem atsevišķiem rīcības plānu projektiem, piemēram, 1.1. rīcībai – Valdības spēju stiprināšana pamattiesību un cilvēktiesību jautājumos (*Valtioneuvoston kapasiteetin kasvattaminen perus- ja ihmisoikeusasioissa*) un 1.1.1. rīcībai – Valdības ierēdņu prasmju pamattiesību un cilvēktiesību jomā stiprināšana (*Valtioneuvoston virkamiesten perus- ja ihmisoikeusosaamisen vahvistaminen*).

Kansallinen perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelma 2017–2019 (Valsts rīcības plānā pamattiesību un cilvēktiesību jomā 2017.–2019. gadam)

Mācības par Pamattiesību hartas piemērošanu

Valdības 2017. gada pavasara mācību programma par pamattiesībām un cilvēktiesībām (*Perus- ja ihmisoikeudet valtioneuvostossa*), kura bija paredzēta valdības ierēdņiem un kurā tika apskatītas arī pamattiesības ES, ieskaitot atsevišķu sadaļu par pamattiesību un cilvēktiesību ietekmes novērtējumu.

Mācību kurss ierēdņiem par pamattiesībām un cilvēktiesībām Eiropas Savienībā (*Perus- ja ihmisoikeudet Euroopan unionissa*), kurā ietverta atsevišķa sadaļa par ES Pamattiesību hartu (notiek katru gadu, pēdējais mācību kurss notika 2020. gada 30. martā).

Mācību kurss ierēdņiem par ES tiesību būtību (*EU-oikeus päähkinänkuoressa*), kurā apskatīta arī ES Pamattiesību harta (notiek katru gadu, pēdējais mācību kurss notika 2019. gada 10. maijā).

Mācības par datu aizsardzību un ES Pamattiesību hartu sadarbībā ar Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūru, Somijas Cilvēktiesību centru un Somijas Tieslietu ministriju (pēdējais mācību kurss notika 2019. gada 16. janvārī).

Mācību kurss ierēdņiem par tiesību aktu izstrādes kritērijiem, tai skaitā sadaļa par pamattiesībām un Pamattiesību hartu (notiek katru gadu).

Mācības Somijas Pastāvīgās pārstāvniecības ES (Briselē) ierēdņiem par to, kā ņemt vērā Hartu, strādājot Padomes darba grupās (notika 2019. gada pavasarī, gatavojoties Somijas prezidentūrai Padomē), sadarbībā ar Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūru un Padomes Ģenerālsekretariātu.

Parlamentārā ombuda biroja darbinieku vizīte Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūrā (*FRA*) Vīnē, kas notika 2019. gada oktobrī, sekojot aģentūras iniciatīvai par ciešāku sadarbību. Vizītes dalībnieki tika iepazīstināti ar aģentūras darbībām, jo īpaši Pamattiesību hartas piemērošanas uzraudzību, un aģentūras lomu personu ar invaliditāti un bērnu tiesību pārraudzīšanā un izvērtēšanā. Vizītes dalībnieki vienojās turpmāk attīstīt sadarbību starp aģentūrām. Vairākus citus mācību kursus par Hartas saturu un piemērošanu organizēja premjerministra birojs.

Rīki, kas palīdz labāk saprast Hartu, un situācijas, kad tā piemērojama

Tieslietu ministrija sagatavoja norādes par ES Pamattiesību hartas interpretāciju un piemērošanu. Norādes pirmo reizi sagatavoja 2016. gadā un atjaunināja 2020. gada sākumā. Šo norāžu sagatavošanas mērķis bija radīt rīku valsts tiesību aktu izstrādei un Somijas dalībai ES tiesību aktu izstrādē, jo īpaši situācijās, kad jāizvērtē pamattiesības un cilvēktiesības jautājumos, kuri ietilpst ES tiesību kompetencē. Liela daļa ES tiesību aktu tiek īstenoti valsts līmenī, tādēļ ES pamattiesības ir nozīmīgs posms valsts tiesību aktu izstrādē. Turklāt ES tiesībās bieži ir paredzēta valsts rīcības brīvība, praktiski īstenojot ES tiesību aktus un izvēloties pasākumus, taču tajā ir jāņem vērā ES pamattiesības.

Norādēs ir aplūkoti jautājumi saistībā ar ES Pamattiesību hartas tvērumu, interpretāciju, juridiskajām sekām un aizsardzības līmeni. Atjauninot norādes, tika ņemta vērā jaunākā judikatūra un jo īpaši mēģināts detalizētāk pievērsties tiesību aktu izstrādes praktisko aspektu galvenajiem jautājumiem. Tie ietver nosacījumus ES pamattiesību ierobežošanai un saikni starp Hartu un citām pamattiesībām un cilvēktiesībām, kuras ir ietvertas, piemēram, Eiropas Cilvēktiesību konvencijā un Somijas Konstitūcijā.

[Mūstio EU:n perusoikeuskirjan soveltamisesta ja tulkinnasta\("Norādes par ES Pamattiesību hartas interpretāciju un piemērošanu"\)](#) PDF (978 Kb)

Rīki Hartas izmantošanai un informēšanai par to, kurus izstrādājušas citas ES valstis vai citas ieinteresētās personas ES

Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras (*FRA*) ziņojumi un rīki tiek izplatīti, izmantojot valdības pamattiesību un cilvēktiesību tīklu. Turklāt par Gada ziņojumu par pamattiesībām tiks sniegts ministrijas paziņojums preseī, šādi atbalstot iedzīvotāju informēšanu.

Sadarbība ar ieinteresētajām personām nolūkā veicināt ES Pamattiesību hartas izmantošanu un informētību par to

Piemēri sadarbībai starp valsts iestādēm un akadēmiskajām aprindām, kuras rezultātā tiek palielināta informētība par Hartu un tās izmantošana

Mācību kurss par tiesību aktu izstrādi, ko organizē Tampere Universitāte, kurā ietverta sadaļa par pamattiesību un cilvēktiesību ietekmes novērtējumu, it īpaši par ES Pamattiesību hartas ietekmi (notika 2018. gada 8. novembrī un 2019. gada 26. novembrī, un nākamais tiks organizēts 2020. gada rudenī).

Nevalstisku iniciatīvu piemēri, ar kurām sekmē Hartas izmantošanu un informētību par to jūsu valstī

Uzsverot Pamattiesību hartas nozīmīgumu sakarā ar Hartas desmito gadadienu:[laikrakstā Turun Sanomat 2019. gada 11. decembrī publicēts raksts](#)

Lapa atjaunināta: 23/02/2022

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešus kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.